

**Prezes Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

Delegatura Urzędu ochrony konkurencji i konsumentów w bydgoszczy
85-097 Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 34
Tel. (0-52) 345-56-44, Fax (0-52) 345-56-17, Tel. Centrala (0-52) 3254-100
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 20 maja 2002 roku

RBG-520-01/02/MW

Decyzja nr 9/2002

Na podstawie art. 8 ust. 2 pkt 1, art. 9, art. 89 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000 roku nr 122 poz. 1319), działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, w wyniku którego wszczęto postępowanie antymonopolowe przeciwko SugarTor Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, uznaje się za ograniczającą konkurencję, praktykę polegającą na narzucaniu w umowach kontraktacji buraków cukrowych na rok 2001 nieuczciwych warunków zakupu towaru, wprowadzając w §§ 5 i 6 umowy następujące postanowienia:

1. *„Plantator zapłaci Kontraktującemu karę umowną w wysokości 30% wartości niedostarczonego surowca lub kwotę stanowiącą wyrównanie poniesionych strat”* podczas, gdy *„kontraktujący zapłaci Plantatorowi karę umowną równą 30% wartości tegoż surowca”*.
2. Wprowadzenie tylko wobec Kontraktującego warunku o następującej treści: *„Jeżeli Kontraktujący nie będzie w stanie wykonać któregoś z zawartych w umowie zobowiązań z powodu sporu przemysłowego, upadłości cukrowni, spowolnienia czy awarii maszyn lub pojazdów, zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, wszelkiego działania lub zaniechania ze strony władz miejscowych albo jakiegóż innej przyczyny niemożliwej do przewidzenia i zapobieżenia środkami dostępnymi dla strony, takie niespełnienie nie może być traktowane jako niedotrzymanie umowy i Kontraktujący nie będzie odpowiedzialny przed Plantatorem za niewykonanie umowy”*, natomiast nie wprowadzenia analogicznego postanowienia w stosunku do Plantatora.

oraz nakazuje się zaniechania stosowania wymienionych wyżej praktyk.

Uzasadnienie:

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w imieniu którego działała bydgoska delegatura, przeprowadził postępowanie wyjaśniające, na podstawie informacji uzyskanych od Rejonowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego przy Cukrowni „Kętrzyn” (zwanego dalej Związkiem) w Kętrzynie. Cukrownia „Kętrzyn” nie posiada osobowości prawnej. Została zakupiona przez BSO w ramach Spółki „RolDan” Sp. z o.o. w Warszawie. Następcą prawnym RolDan Sp. z o.o. jest SugarTor Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, która była stroną umów kontraktacyjnych, zawieranych na rok 2001 (zwana dalej Cukrownią). Cukrownia w Kętrzynie jest więc jednostką organizacyjną SugarTor Sp. z o.o.

Zdaniem Związku, do chwili przystąpienia Cukrowni do grupy BSO, warunki umowy kontraktacyjnej były co roku negocjowane ze Związkiem i w tych negocjacjach wiele szczegółów w umowie było zmienianych na wniosek Związku. Natomiast w 2001 roku, w miesiącu lutym odbyło się spotkanie, lecz – w opinii Związku – raczej informacyjne, ponieważ żaden z postulatów Związku nie został przyjęty, a umowę wydrukowano w formie przedstawionej przez Cukrownię.

Związek podniósł również kwestię zmuszania plantatorów do dostarczania surowca na cztery stacje kolejowe, na których następuje jego załadunek i wywóz do Głinojecka (bez ważenia i oprocentowania).

Prezes Urzędu wszczął postępowanie antymonopolowe, którego przedmiotem było ustalenie czy wyżej wymieniony przedsiębiorca nadużywa pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie nieuczciwych warunków zakupu towarów, wprowadzając w §§ 5 i 6 umowy kontraktacji buraków cukrowych na rok 2001 takich warunków umów, które dyskryminują plantatorów buraka cukrowego.

Z zasad ogólnych prawa obligacyjnego wywieść można dwie, powiązane ze sobą ściśle zasady: swobody umów oraz równości stron umowy. Źródłem tych zasad jest art. 3531 Kc, zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W § 5 wzorca umowy kontraktacji buraków cukrowych na rok 2001, w formie ustalonej przez SugarTor Sp. z o.o. w Warszawie (następca prawny spółki RolDan Sp. z o.o. w Warszawie) przewidziano, iż *„Plantator zapłaci Kontraktującemu karę umowną w wysokości 30% wartości niedostarczonego surowca lub kwotę stanowiącą wyrównanie poniesionych strat”* podczas, gdy *„kontraktujący zapłaci Plantatorowi karę umowną równą 30% wartości tegoż surowca”*. Organ antymonopolowy stoi na stanowisku, iż mamy w tym przypadku do czynienia z, dyskryminującymi plantatorów, warunkami umowy. Plantatorzy, dostarczający – na podstawie wym. wyżej umowy – buraki cukrowe, mogli jedynie domagać się naliczenia kary umownej, co nie zawsze gwarantowało pokrycie poniesionych strat. Odwrotnie Kontraktujący: w przypadku strat przewyższającej 30% niedostarczonego surowca, mógł naliczyć karę w wysokości równej poniesionym stratom.

W § 6 wzorca umownego czytamy: *„Jeżeli Kontraktujący nie będzie w stanie wykonać któregoś z zawartych w umowie zobowiązań z powodu sporu przemysłowego, upadłości cukrowni, spowolnienia czy awarii maszyn lub pojazdów, zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, wszelkiego działania lub zaniechania ze strony władz miejscowych albo jakiejś innej przyczyny niemożliwej do przewidzenia i zapobieżenia środkami dostępnymi dla strony, takie niespełnienie nie może być traktowane jako niedotrzymanie umowy i Kontraktujący nie będzie odpowiedzialny przed Plantatorem za niewykonanie umowy”*. W umowie nie zamieszczono analogicznego uprawnienia dla Plantatora. Uprawnienie takie istniało natomiast w umowie kontraktacji na rok 2000. Nie istnieje żaden uzasadniony powód, aby różnicować pozycje stron umowy kontraktacyjnej w sposób opisany w niniejszej decyzji.

Zdaniem Prezesa Urzędu postanowienia §§ 5 i 6 umowy kontraktacji na rok 2001 są antykonkurencyjne, dyskryminujące Plantatora, znacznie słabszego uczestnika obrotu gospodarczego. Granice wolności umów, ustanowione w art. 3531 Kc, zakreślone są przez właściwość stosunku prawnego, ustawę i zasady współżycia społecznego zostały w §§ 5 i 6 wzorca umowy kontraktacyjnej na rok 2001, naruszone.

Prezes Urzędu nie znalazł natomiast podstaw do wszczęcia postępowania antymonopolowego w sprawie zmuszania plantatorów do dostarczania surowca na stacje kolejowe, z których buraki transportowane są do Głinojecka. Cukrownia zaproponowała dwa, alternatywne rozwiązania: dowóz surowca własnym transportem do najbliższego punktu skupu (za zapłatą za przewóz) lub koleją do Głinojecka. Zdaniem organu antymonopolowego Cukrownia stworzyła optymalne warunki do dowozu buraków do punktów skupu. Nie można natomiast – w drodze administracyjno – prawnych aktów – kwestionować strategii rozwoju przedsiębiorców, a w tych kategoriach rozumieć należy likwidowanie punktów skupu buraków

przez Cukrownię

Po wszczęciu postępowania antymonopolowego, wezwano Cukrownię, na podstawie art. 89 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów do przyznania się do naruszenia przepisów wymienionej wyżej ustawy.

Art. 89 ustawy stanowi, iż:

1. W sprawach mniejszej wagi dla ochrony konkurencji i konsumentów, jeżeli na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych we wniosku lub będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu, a także dotychczasowego orzecznictwa w sprawach antymonopolowych, Prezes Urzędu oceni, że naruszenie zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję jest bezsporne, może on, po wszczęciu postępowania antymonopolowego, wystąpić do przedsiębiorcy lub związku przedsiębiorców, przeciwko któremu postępowanie to zostało wszczęte, o przyznanie się do naruszenia przepisów ustawy.
2. W przypadku przyznania, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, wydaje decyzję nakazującą zaniechanie naruszenia. Przepisu art. 101 ust. 2 pkt 1 nie stosuje się.
3. Od decyzji, o której mowa w ust. 2, odwołanie nie przysługuje.
4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się:
  - 1) do porozumień, o których mowa w art. 5 ust. 1, zawieranych między konkurentami,
  - 2) w przypadku nadużycia pozycji dominującej przez przedsiębiorcę, którego udział w rynku przekracza 80%,
  - 3) jeżeli w okresie ostatnich 3 lat poprzedzających wszczęcie postępowania antymonopolowego ostateczną decyzją Prezesa Urzędu lub prawomocnym wyrokiem sądu stwierdzone zostało naruszenie przez przedsiębiorcę lub związek przedsiębiorców zakazu określonego w art. 5, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 6 i 7, lub zakazu określonego w art. 8.

Pismem z dnia 7 maja 2002 roku, Cukrownia przyznała się do naruszenia przepisów ustawy.

W oparciu o dane posiadane przez Urząd Statystyczny, stwierdzić należy, iż w 1999 roku, na terenie województwa warmińsko – mazurskiego zakontraktowano buraki cukrowe z obszarów o całkowitej powierzchni równej 6800 ha. W roku tym Cukrownia w Kętrzynie zakontraktowała buraki cukrowe z powierzchni 4050 ha (59,5%).

W roku 2000, buraki cukrowe w województwie warmińsko - mazurskim zakontraktowano z powierzchni 6514 ha, podczas gdy Cukrownia skupowała surowiec z obszaru 3530 ha (54,19%).

Z danych otrzymanych w toku postępowania wyjaśniającego wynika, iż obszar, z którego dokonywano kontraktacji przez Cukrownię ulegał z roku na rok zmniejszeniu i ograniczony został do powiatów: Kętrzyn, Bartoszyce, Mrągowo. W oparciu o posiadane dane stwierdzić więc należy, iż również w roku 2001 udział Cukrowni w warmińsko – mazurskim rynku nie przekroczył 80%.

W okresie ostatnich 3 lat poprzedzających wszczęcie postępowania antymonopolowego nie zostało stwierdzone ostateczną decyzją Prezesa Urzędu lub prawomocnym wyrokiem sądu naruszenie przez Cukrownię zakazu określonego w art. 5 lub art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów.

Mając na uwadze powyższe, nie przeprowadzając postępowania dowodowego, oraz nie nakładając kary pieniężnej na Cukrownię, należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji odwołanie nie przysługuje.

Otrzymują:

SugarTor Sp. z o.o.
Ul. Mariensztat 8
00-302 Warszawa

Do wiadomości:

Rejonowy Związek
Plantatorów Buraka
Cukrowego przy Cukrowni
w Kętrzynie
ul. Dworcowa 1
11-400 Kętrzyn